

Dissertatio inauguralis anatomica : de lapillis vel prope vel intra glandulam pinealem sitis ... / publico eruditorum examini subiecit Nicolaus Lisignolo.

Contributors

Lisignolo, Nicolaus.
Johannes Gutenberg-Universität.
Royal College of Surgeons of England

Publication/Creation

Moguntiae : Ioann. Jos. Als. Hered. Haeffner, 1785.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/va8xwf36>

Provider

Royal College of Surgeons

License and attribution

This material has been provided by This material has been provided by The Royal College of Surgeons of England. The original may be consulted at The Royal College of Surgeons of England. where the originals may be consulted. This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

DISSERTATIO
INAVGVRALIS ANATOMICA
DE
LAPILLIS

VEL PROPE VEL INTRA
GLANDVLAM PINEALEM SITIS

SIVE
DE ACERVULO CEREBRI

QVAM
CONSENSV ORDINIS MEDICORVM
MOGVNTINORVM

P R A E S I D E

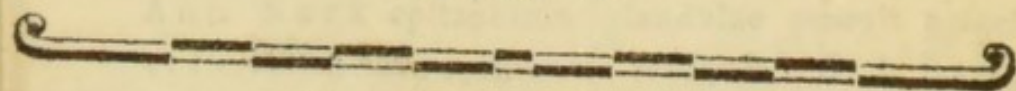
J. SAMVUELE THOM.
SOEMMERLING

PRO OBTINENDIS
SUMMIS IN MEDICINA HONORIBVS

IN
ACADEMIA MOGVNTINA
DIE XX OCTOBRIS MDCCLXXXV.

*publico eruditorum examini
subiecit*

NICOLAUS LISIGNOLO
MOGVNS.

MOGVNTIAE,
Ex Typogr. Elect. Aul. Acad. priuil. apud Ioann. Ios. Alef,
Hered. Haeffner.

DISSECTATIO
IN ANATOMIA
DE
LAPILLIS
VEL PROPE VEL INTRA
GLANDULAM PINEALEM SITIS
DE NERVULO CEREBRI
CONSENSU ORDINIS MEDICORUM
MAGISTRORUM
D. SAMUEL THOM.
SOLIMENITIS
IN
ACADEMIA MAGISTRORUM
DIE XX OCTOBRE MDCCXXV.
NICHOLAS LISIGNOLO
MAGISTRUS

Digitized by the Internet Archive
in 2016

ix vlla vnquam corporis nostri
particula tantam famam inter
eruditos non modo, sed etiam
inter illiteratos nacta est, ac
cerebri sic dicta *glandula pine-*
alis; Etenim quum CARTESIVS, vir et ingenio
et subtilitate philosophandi celeberrimus, ani-
mi rationalis, vel sensorii communis sedem
in ea, quod etiam Galenus suspicatus fuerat,
collocaret, singularis quaedam praestantia
prae caeteris encephali partibus ipsi vindica-
batur. Quamvis vero speciosissimis argumen-
tis suffulciebatur ista opinio, nihilominus mox
derelicta iacebat, *) quum viderent philo-
sophi

A 2

sophi

---

*) Hypothesin Cartesii inter alios refutarunt Ioach.
Targier in *Medicina compendiaria*. Leid. 1698.
Nic. Stenonis *Discours sur l'Anat. du Cerveau*.
Ant. Nuck epitaphium glandulae pineali posuit,
vt ridiculam hanc opinionem redderet. G. A. Lang-
guth communis sensorii historia Lips. 1738. p. 29.
qui epitaphium illud recensum dedit. Item Steen-
bergen

sophi ne probabili quidem coniectura vllum neruum ad illam vsque deduci posse; a) neque in hominis maximo encephalo satis insignem esse hanc particulam, sed in vitulorum aliorumque brutorum minori encephalo multo maiorem inueniri. Inclarescebat tamen nihilofecius adeo ista opinio, et id quidem iure quodam suo, vt vix alia sit notior. Quinimo nostra aetate CAMPERVS et dissectionum asiduitate, et iudicii acritate aequae clarus, non adeo absurdam esse hanc sententiam, ac multis videretur, publice pronuntiavit. b) Hinc Parisini alique, rara opportunitate vfi ex omnibus mundi regionibus ani-

---

bergen Disf. de cerebro p. 171. in collect. Cl. Oberkam p. A. E. Büchner de morbis cerebri ex structura eius anatomica deducendis. Erfordiae 1741. p. 13. Günz de lapillis glandulae pinealis Progr. p. 19. V. Haller, de Corp. hum. fabr. T. 8. p. 107.

a) Quod de le Boe Syluius, Henr. Regius, Ludouicus de la Forge, Lancifius Wharton alique contenderant; nerueos vero vinculos, quibus Iust. Schrader Obs. Anat. med. secunda, glandulam pinealem cerebro alligatam esse scripsit, hodie pedunculi medullofi vocantur.

b) Kort berigt van de ontleding eens iongen Elephants. in Hedendaagsche Vaderlandsche Letteroeffeningen ann. 1774. vel versione germanica sämtliche fleinere Schriften. Erster Band. vtroque loco §. 21.

animalia incidendi, si quid de dissectione encephali annotarunt, inprimis particulam hanc piniformem describere; hinc Physiologi in cerebris hominum mente captorum singulari prorsus diligentia eandem particulam examinantes, quum viderent lapillos in illa reperiri, vix aberat, quin etiam novissimis temporibus c) iisdem lapillis causam perturbationum animi tribuerent.

At, quantum equidem dissecando didici, semper adesse aceruulum, ita enim collectionem lapillorum dicere amo, saltem in cerebris mente et corpore sanissimorum hominum, in iuuenibus, adultis, et senibus, in viris et feminis, in Europaeis non modo, sed etiam Afris inueniri, perpetuo eiusdem indolis quoad colorem et substantiam esse, et, ni me omnia fallunt, ad naturalem cerebri in hoc loco structuram hunc aceruulum pertinere, parum vel omnino non constare videtur.

Memoratu ergo dignum est de re, de qua iam alibi, d) sed obiter tantum dictum est, paulo fusius verba facere.

A 3

Sedes

e) V. Haller de corp. hum. fabr. 1778. Tom. 8. p. 108.

d) Ueber die körperliche Verschiedenheit der Negern von Europäern 1785. S. 64. pag. 70.

Sedes autem aceruuli siue mauis lapillo-
rum, vel fabuli, melius innotescet, exposita
prius ex propriis obseruationibus natura co-
narii, quod vulgo glandulam pinealem vo-
cant. Describam vero, quo modo se habeat
in corporibus hominum, qui ad vltimum vs-
que vitae habitum mente compotes fuerant,
non neglectis aliorum clarissimorum virorum
sententiis. Sed per singula eundum.

§. I.

Descriptio glandulae pinealis siue conarii.

Sita est particula conarion e) dicta, sub
limite posteriori commissurae cerebri maxi-
mae (quam corpus callosum vocant) in
superiori et media parte anteriorum cor-
porum quadrigeminorum, ita vt cum illis
communi plexus choroidei tela eiusque ma-
ioribus ramis venosis inuoluatur; f) magni-
tudine

---

e) Graecis *κωνάριον* dicebatur, Galeno *σώμα κωνοειδές*, La-
tinis *turbo* siue *corpus turbinatum*, *glandula turbina-
ta*, *glandula piniformis*, *glandula conoides* vel *cona-
rium*, vel spurco nomine *penis* siue *virga cerebri*,
Nicolao vero Stenonis *glandula superior*, vt il-
lam a *glandula pituitaria inferiori* distingueret.

f) Figuram dedi in *disf. de basi Encephali* Goett. 1778.
Tab. 3. o. p. q. s. Nullibi fitum glandulae pinealis
rite

tudine g) et figura differt, modo enim rotunda, modo cordiformis, modo conica, facie anteriori et posteriori depressa, modo piniformis, i. e., aliquam figuram strobili pini vel nucis pineae gerit; constituitur quoad maximam partem plerumque substantia cinerea, paulo duriori tamen vel tenaciori, ac in reliquo encephalo, interdum quodammodo pellucida, mox rubicundior, mox pallidior, mox turgidior, mox minus turgida cernitur, quod a crassi sanguinis pendere videtur, prout enim reliqua substantia cinerea encephali, in apoplexia sanguinea peremptis magis rube-scens vel fusca, in hydropicis pallidior apparet, sic et huius particulae color variare videtur. In cadaueribus infantum et iuniorum hominum ^{et} reliqua parte cinerea cere-

A 4

bri

---

rite pictum esse, iam annotat Nic. Stenonis Discours sur l'Anat. du Cerveau apud Winslow edit. Amst. 1743. 8. Tom. 3. p. 220. Iusto longiorem, grandiore crassioreque delineari curasse Meckellium *Memoir. de l'Acad. de Sci. à Berlin* 1765. annotavit Greding in *Aduersariis medico-practicis* Volum. II. p. 618. et addit, consuetam magnitudinem feminis citri mediocris esse.

g) In ingeniosiori puero insigni magnitudine glandulam pinealem annotavit summus Morgagnius de sed. et caus. morb. Epist. I. art. 2. Inter centum rabiosos triginta septem glandulas pineales solito longe maiores vidit Greding *Vermischte Schriften* p. 179.

bri mollior ac in adultis; in aliis glabra, in aliis inaequalior apparet.

Basis autem conarii nunc magis, nunc minus medullaris in pedunculos abit, sensim sensimque cum stria medullari thalamos nervorum opticorum secundum longitudinem percurrente, et corporibus quadrigeminis mediante commissura cerebri posteriori confluentes, hinc basis siue stria medullaris modo crassior, modo subtilior, alteram, quasi trabeculam medullarem transuersam constituens cerebri posteriorem commissuram, duplicem reddit, transuersim igitur fisca cernitur basis medullaris, et recessulum quasi caui, quod ventriculum tertium appellant, in se recipit. Semel totam excauatam reperi, adeo, vt ostium caui alias fissura tantum dicendum, in ventriculum tertium pateret.

Haec conarii positura optime e sectione caput perpendiculariter bipertiente intelligitur.

Deficientem autem glandulam pinealem in octoginta septem a me ipso dissectorum hominum encephalis nunquam animaduerti. *h*)

§. II.

---

h) Defuisse glandulam pinealem praeter A. H. Cummium et Cockium a Kerkwyck, quorum obser-

§. II.

Situs et figura acervuli.

Circa basin huius conarii medullosam vel ipsi trabeculae transuersae medullari, quam commissuram posteriorem *alteram* siue *superiorem* vocauimus, sub plexu choroideo incumbit vel insidet acervulus siue lapillorum modo maior, modo minor quantitas. Plerumque ita comparatus esse solet acervulus iste, vt euidenter in minora granula conformatus, maiora granula, siue maiores lapilli medium locum tenentes, a granulis minori-

A 5 bus

---

seruationes reiecit Günzcius l. cit. p. 19., annotat Kerkringius Spicilegio anatomico Amst. 1670. Obs. 20. p. 77. sed recte Günzcius p. 20. etiam hanc observationem non admisit, et iure monuit Hallerus de corp. hum. fabri. Tomo octauo p. 109. „*forſan cum velo auulſam euaniſſe*“, quod mihi eo magis in hoc caſu verosimile videtur, cum ipſe Kerkringius fateatur ſubſtantiam cerebri flaccidam fuiſſe. In Hydrocephalo ſeptemdecim annorum ſe glandulam pinealem non inueniſſe tradit cl. Malacarne delle Oſſervazioni in Chirurgia Turin 1784. Parte ſecunda §. 29. p. 14. In hydrocephalicis autem difficile reperiri iam annotauerat Greding, *vermiſchte medic. und chirur. ſchriften* p. 179. Ergo etiam hoc in caſu ad eſſe potuit. Confer, quae infra §. 6. Num. IX. dicta ſunt.

bus circumdantur; quocirca hoc loco nomen aceruuli fati mereri videtur. i) (*)

Saepe

i) Pari modo haec glandula pinealis in brutis distincte cernitur. Maxima autem attentione dignum, in aliis animalium generibus perpetuo maiorem, in aliis minorem, (adeo, ut nonnullis v. g. a Duvernoy in cane Zod. ann. 3. negaretur,) reperiri. Humana glandula maiorem vidi in bobus, asino, ouibus, ceruis, dama, capreolis, camelo gibbere simplici, in quo simul quasi quadripartita, licet tota encephali moles horum animalium, humana multo minor sit. Non contemnendae magnitudinis vidi illam in criceto, feiuro. Paruam autem vel exiguam in cane, vulpe, mele, felibus, putorio, porcello. In tenellis vero embryonum equinorum cerebris bis hanc particulam magnitudine fati notabilem rotundam & nigerrimam solito loco inueni. In dama semel ingentem turgidam & cauam, *et in illa lapillos humanis simillimos inueni.* Hisce nostris obseruationibus liceat alias addere. Satis insignem in Orang Outango fuisse Tyson p. 57 annotauit et fig. 14 repraesentauit. In simiis conicam esse Parisini habent. Maiorem in rangifero ac in vrfo esse egregius incisior Nic. Stenonis annotauit, minorem in cane esse Harder in apiario Obs. 20 & erronee de eius existentia dubitari ex Brunnero annotauit ibid. p. 86. humanae simillimam esse in elephanto Perill. Camper in kort berigt etc. et sämtliche Christen I Band utroque loco §. 21. In Ceruis cauam vidit, et e minutissimis glandulis conflatam, et in illis animalibus participare de natura conglomeratarum Mangett. Theatro Anat. Tom. 2. p. 309. Hallerus de Corp. hum. fabr. Tom. octauo p. 109 dicit, „non in omnibus quadrupedibus reperiri eius-

Saepe ad latera huius acervuli alia adhuc granula, magnitudine et forma saepe ludentia, nunc magis nunc minus exstant. Si acervulus medius minor, interdum lapilli laterales maiores esse solent, per saepe autem granula, siue lapilli laterales distincte ex minoribus fragmentulis conflantur.

In vniuersum autem multo minus acervulus medius, quam granula lateralia ipsi substantiae medullari inhaerere videntur.

Saepe, sed non semper, praeter acervulum istum extra glandulam pinealem in eius basi anteriori situm, et intra illam siue in substantia eius reperiuntur granula modo
arenae

---

eiusmodi glandulam, „immo in Epist. ad Ill. Bonnet (Oeuvres de Mr. Bonnet Tom. 5. part. 2. p. 389.) dicit, in multis quadrupedibus desiderari hanc particulam „*une grande partie des quadrupedes en manquent*„ Dolendum vero, Hallerum virum alias diligentissimum singula quadrupedia non nominasse. Collins in vniuersum annotat in animalibus recenter mortuis maiorem esse, ac in illis, quae post aliquod tempus praeterlapsum perquiruntur.

- *) Omnium optime hunc locum et acervulum indicavit Morgagni de Sed. et Caus. Morb. Epist. 8. Art. 15. „ad anteriorem pinealis glandulae basin corpuscula illa subdura,, et Epist. 5. Art. 12. „extra glandulam in anteriori eius facie, et praesertim ad basis anteriora.

arenae vel fabuli adinstar rotundiufcula et soluta, modo in frustula paulo maiora concreta, vel ex congerie minorum granulorum vel lapillorum in vnum coniunctorum et coagmentatorum constantia, hinc et eiusmodi lapilli plus minusue horridi scabrique apparent.

§. III.

Habitus acervuli.

Quamuis vt ex parte conarion ipsum aliaeque encephali partes, figura, multitudine, situ, et magnitudine vehementer varient, isti lapilli, et ex illis coagmentatus acervulus, minus tamen quoad colorem, substantiam, et reliquum habitum differre videbantur. Semper animaduerti lapillos flauos, vel ad citrinum colorem accedere eo saturatiorem, quo plures lapilli minores in vnum quasi conflantur, pellucidos, duros, asperos, vt cultri apice tacti strepitu quodam prodantur.

Omnes, quos adhucdum legi, de habitu lapillorum conarii descriptiones curatiores, adeo exacte inter se et cum meis conueniebant, vt consensus iste singularis primum memoueret, diligentius in hanc rem inquirere.

Adeo autem differunt ab omnibus aliis, quos noui, lapillis, concretionibus, incrustationibus tum calcariis, tum osseis, quae in corpore humano brutorumque occurrunt, ut facillime natura ipsis propria dignosci queant.

Quantopere enim praeter situm, multitudinem, figuram et magnitudinem differunt inter se, quoad substantiam calculi fellei? quantum calculi urinae? Mox duriores, mox friabiles, mox faxeos, mox molles, mox fuscus vel atros, mox albos, lateolos vel rufos, mox uniformi, mox multiplici substantia compositos inveni.

At in arena cerebri siue lapillis conarii, quantum equidem iudicare valeo, semper idem a natura tamen calculorum bilis, et urinae insigniter diuersus habitus locum tenebat.

§. VI.

An in omnibus hominibus adsit acervulus?

In corporibus autem I, sanissimorum hominum, II, et fere omnium et III, iuuenilibus iamiam corporibus adesse calculos prope conarion, ante me idonei auctores memoriae prodiderunt. Quod ut eo magis elucescat, in medium proferam deinceps observationes, quas per quatuor abhinc annos ex

in-

industria omniq[ue] diligentia ad quaestionem hanc dirimendam institui.

OBSERVATIO I.

D. 25 Aprilis 1780 in femina 34 annorum primum solito diligentius examinando conarion, granula inueni intra glandulam pinealem, quippe cum mihi relatum esset, nonnunquam hanc mulierem delirasce.

OBS. II.

D. 19 Martii 1782 in femina 26 annorum, quae cultro arteriam mammariam internam scindente sibi vitam finierat, *primum* animaduerti aceruulum; caeterum conarion sanum.

OBS. III.

D. 21 Martii 1782 exacte eodem modo ac in casu antecedente, comparatum vidi aceruulum in adolescente 16 annorum, qui ex phthisi pulmonum perierat; vndecim enim librae puris in cauo thoracis sinistro, cuius pulmo fere omnis absumtus erat, continebantur. Ad vltimum vsque vitae halitum puer egregius mente compos fuerat. Glandula pinealis ipsa autem paulo minor ac in casu antecedente videbatur, licet encephalus multo maior esset. Feminae enim encephalus 2 libr. 8 Vnc. adolescentis 3 libr. pendebat.

OBS.

OBS. IV.

D. 9 Aprilis 1782 in virgine circiter 60 annorum, quae praeceps e fenestra perierat, et quam valde hystericis passionibus obnoxiam fuisse relatum est, aceruulus extra, et calculi intra conarion.

OBS. V.

D. 2 Sept. 1782 in vetula 62 annorum cachexia peremta totum conarion calculis repletum.

OBS. VI.

D. 11 Sept. 1782 pari modo granula in conario vetulae 60 annorum, quae cachexia obierat.

OBS. VII.

D. 29 Nou. 1782 praesente Cl. Fischero Professore Goettingensi in femina 26 annorum vlcere pulmonum mortua extra et intra conarion arena.

OBS. VIII.

D. 11 Martii 1783 in femina 30 annorum calculi vt solent. Forfan ob detentionem in carcere perierat, corpus enim cachecticum.

OBS. IX.

D. 8 Iunii 1783 in femina 24 annorum furdastra, morbo pulmonum confecta, interdum, vt ferebatur, maniaca, per omnem conarii substantiam disseminati lapilli.

OBS.

OBS. X.

D. 28 Iunii 1783 in femina 29 annorum ingenter turgidum et cauum reperi conarium, granulis conspersum, et acervulum solito more ante illud.

OBS. XI.

D. 30 Aug. 1783 in femina 30 annorum icterica per tres menses, lapilli, vt solent, se gerebant.

OBS. XII.

D. 23 Sept. 1783 pari modo in femina annorum circiter 40 hydropica.

OBS. XIII.

D. 7 Dec. 1783 in vetula 72 annorum abscesfu largo sphaecloso in dextro ileo laborauerat, arena in conario.

OBS. XIV.

D. 26 Dec. 1783 in fene 80 annorum morbo pulmonum confecto acervulus ante glandulam pinealem.

OBS. XV.

D. 4 Ian. 1784 in viro 40 annorum hernioso et verminoso, subitanea morte peremto, acervulus, vt solet, aderat.

OBS.

OBS. XVI.

D. 15 Febr. 1784 in puerō Aethiopico 14 annorum, de cuius dissectione fufius iam alibi mentionem feci l) qui phthificus vita decederat, folito loco aceruulus reperiebatur.

OBS. XVII.

D. 24 Febr. 1784 in femina 40 annorum valde obefa conarion folito maius multis lapillis refertum inueni.

OBS. XVIII.

D. 7 Martii 1784 in femina 35 annorum cachectica aceruulus, vt folet, ante glandulam pinealem iacens.

OBS. XIX.

D. 19 Mart. 1784 in viro adulto, qui aqua fubmerfus periit, eodem modo confitutus aceruulus.

OBS. XX.

D. 17 Febr. 1784 in Aethiope adulto annorum circiter 20 tabe confecto m) lapilli eodem modo, vt in Europaeis, et aceruulus anteriora conarii tenebat.

OBS.

l) Ueber die körperliche Verschiedenheit des Negers vom Europäer. Erste Beobachtung.

m) Fufius defcriptam fectionem pathologicam vid. loco praecedente pagina citata. Zweyte Beobachtung.

OBS. XXI.

D. 8 Aprilis 1784 Beneuolentia Cl. Osann
nimis praemature fato nobis erepto praesen-
tibus amicissimo Professore Blumenbach et
Dn. Althaus secui Goettingae in nosodochio
publico viri adulti corpus, et aceruulum ante
glandulam pinealem distincte vidimus.

OBS. XXII.

D. 9 Mart. 1785 Moguntiae in femina
adulta.

OBS. XXIII.

D. 10 Mart. 1785 ibidem in viro 25 annor.

OBS. XXIV.

D. 15 Mart. 1785 in viro adulto.

OBS. XXV. ET XXVI.

D. 16 Mart. in fene et vetula.

OBS. XXVII. ET XXVIII.

D. 17 Mart. in duobus viris adultis lu-
strau cum praesentibus Cl. Dn. Tiel et di-
scipulorum non ignobili corona, aceruulum
prope conarion situm, et vidimus trabi me-
dullari, siue basi ipsius insidentem, et praeter
magnitudinem vel quantitatem granulorum vix
aliud quoddam discrimen cernebatur.

OBS.

OBS. XXIX.

D. 10 Apr. 1785 in vetula glandulam pinealem magnam, extra et ante illam acervulum, intra illam vero nullos lapillos inveni.

OBS. XXX.

D. 12 Apr. 1785 in vetula conarium parvum, ante illud acervulus solito minor, sed ad latera eius granula.

OBS. XXXI.

D. 15 Apr. 1785 in femina iuniori acervulus et ad latera eius granula aderant, conarion ipsum fere pellucidum parvum, reliqua substantia cinerea encephali multo fuscior.

OBS. XXXII.

D. 17 Apr. 1785 in viro acervulus et ad latera eius granula, quin imo in ipsa conarii substantia.

OBS. XXXIII.

D. 28 Apr. 1785 in viro acervulus maior, ad latera vero nulla granula, intra conarion autem arena grandiuscula.

OBS. XXXIV.

D. 29 Apr. 1785 in vetula intra et extra conarion lapilli.

OBS. XXXV.

Eodem die in viro 20 circiter annorum acervulus, et intra substantiam conarii lapilli. Glandula pinealis circa basin non, ut solet, medullaris, sed taenia tantum quadam medullosa transuersim posita distinctus.

OBS. XXXVI.

D. 13 Iul. 1785 in viro annorum circiter 50 in encephalo solito maiori quoad volumen et pondus, glandula pinealis siue conarion solitae magnitudinis, et acervulus ante illam, et ipsius substantia fabulosa.

§. V.

Observationes lapillorum glandulae pinealis quae apud alios auctores occurrunt.

Saepe etiam ab aliis viris clarissimis annotatos invenies lapillos conarii. Verbi causa FRANCISCUS DE LE BOE SYLVIVS aliquoties vidit hosce lapillos. FLORENTIVS SCHVYL. HENR. MEIBOM decies, REGA DE GRAAF plus quam vigesies, CHR. DE COCK A KERKWICK, WEPFER, PAVLVS BARBETTE, STALPARTVS VAN DER WIEL, ANTONIVS NVCK saepius, BRUNNER, BARBECKIVS, A MEECK, REN bis, IVSTVS PESTI, EDMVND KIRG, BENI. BENED. PETER-MANN

MANN bis, DIONIS aliquando, BARTHOL. KRVGER, BERLINGERIVS GIPSEVS, LAVBIVS, QVINA, (apud RVYSCHIVM), MORGAGNI, SALTSMANN bis, MAVCHART, VIEVSSENS saepissime, DE LA CHARRIERE, WINSLOW, LIETAVD. pluries. Hos casus iam a GVNZIO in *Prolusione egregia de lapillis glandulae pinealis in quinque partes alienatis* Lips. 1753 collectos reperies, MORGAGNIUS, qui, vt solet, egregie et fusius de acervulo egit, imprimis de sed. et caus. morb. Epist. 5. art. 12 MARTINETTVM inter illos nominavit, qui lapillos conarii viderunt. Nonnulla nomina ex his etiam apud HALLERVM de corp. hum. fabr. Tom. 8. p. 108 not. *m* occurrunt, sed praeter ista etiam casus allegantur, quos descripserunt PIRIDET, PÉCHLIN, KITTER, FABRICIVS, LOESECKE, SARTORINVS, BARTHOLINVS, MECKEL, PRINGLE, GREDING, COLONIS.

Nostriis temporibus in Ill. BALDINGER Magazin für Aerzte 4 Band p. 101, et ex illo sine dubio in cel. ISENFLAMM praktischen Anmerkungen über die Eingeweide p. 25 annotatos lapillos conarii reperi, item in Medicae communicationis volumine primo, casum cel. WATSON retulit. Immo incisorum nostri aevi expertissimus WALTER MDCCLXXXI Berolini mecum de lapillis conarii verba faciens

in omnibus adesse pronuntiabat, sed paulo
fufius GREDINGII obferuationes pofthumas
perluſtrabimus.

1. "*In viro 77 annorum glandulam pinealem
rotundiorẽ plenam fabulo quinque vel ſex
granorum.*" Pondus mihi nimis ma-
gnum videtur vermiſchte mediziniſche und
chirurgiſche Schriften. Altenburg 1781

P. 11.

2. "*In femina 24 annorum epileptica et de-
lirante glandula pinealis naturali modo
conſtructa, nullis lapillis obſita.*" (L.
c. p. 110.

3. "*In femina 54 annorum melancholica in
glandula pineali quoad reliqua naturali-
ter conſtituta lapillus inſignis.*" (L. c.
p. 222.) Suspicio lapillum hunc acer-
uuli fuiſſe extra conarion poſitum.

4. "*Viro 36 annorum epileptico-fatuo nulli
lapilli in glandula pineali.*" (L. c. p.
231.) Forſan ab aquis (qui in ven-
triculis continebatur) aceruulus, ſuo
loco inter ſecandum remouebatur, ſic-
que euaneſcebat, vt infra fuſius vi-
debimus.

5. "*In*

5. "In femina 62 annorum melancholica glandula pinealis solito minor, sed quoad reliqua sana." (L. c. p. 236.) An sub sanitate conarii etiam defectum lapillorum conarii subintellexerit, diiudicare nequeo.

6. "Sabulum glandulae pinealis in viro fatuo." (L. c. p. 241.)

7. "In femina epileptica 39 annorum et furore uterino laborante glandula pinealis mollis, nullis lapillis obsessa." (L. c. p. 246.) Cerebrum aqua suffusum fuisse annotat, minime ergo mirandum, acervulum evanuisse.

8. "In viro furente 27 annorum in glandula pineali lapilli et sabulum." (L. c. p. 254.) Certe in hoc casu lapillos extra glandulam (i. e. acervulum) et intra illam animaduertit.

9. "Feminae 31 annorum epileptico-furentis cerebrum, neque sabulum neque lapillos in glandula pineali monstrabat." (L. c. p. 257.) Forfan mollities cerebri, quam annotavit, causa erat, quominus acervulus oculos incurreret.

10. "In femina 24 annorum hydropica epileptica furente in glandula pineali insignes lapilli." (L. c. p. 259.)

11. "In viro 49 annorum cephalalgia laborante glandula pinealis naturali modo constituta." p. 278. Cum aqua suffusum fuisse cerebrum annotauerit, defectus acervuli facile explicari potest.

12. "In viro 26 annorum melancholica glandula pinealis maior et durior adeo, ut digito vix comprimi posset." p. 279.

13. "In femina 35 annorum epileptico-furente glandula pinealis sabulosa." p. 283.

14. "In femina 35 annorum epileptico-fatua, glandula pinealis minor, duobus lapillis obsessa." p. 296.

15. "Feminae 41 annorum (melancholicae, furentis glandula pinealis naturalis, vix aliquid duri continens." p. 304.

16. "Viro melancholico glandula pinealis naturalis cum lapillo exiguo erat." p. 311.

Liquet ergo ex hisce observationibus.
1. Non in omnibus deliriis affici glandulam pinealem secundum casum 2. 4. 5. 7. 9. 11. 15.

2. In hisce septem casibus, bis tantum in viris deficere videbatur, quod, quomodo explicari queat, infra videbimus.

3. Forsan in iisdem casibus acervulus ante glandulam pinealem reuera aderat, et tantummodo peculiarem administrationem anatomicam requirebat; ipse enim expertus sum singularem requiri attentionem non modo, sed etiam encheiresin pro re nata diversam.

Idem vir clar. GREDING alibi (L. c. p. 182.) annotaverat ex 100 maniacis 52, qui lapillos vel extra vel intra glandulam pinealem gerebant.

Ex 26 epileptico - maniacis	-	12.
-----------------------------	---	-----

Ex 16 epileptico - fatuis	-	3.
---------------------------	---	----

Ex 20 epilepticis	-	7.
-------------------	---	----

Ex 24 melancholicis	-	13.
---------------------	---	-----

Ex 30 fatuis	-	19.
--------------	---	-----

In plerisque adeo corporibus reperit, sed cur non in omnibus, sponte ex ipsius verbis patet; ipse enim hoc ipso loco fatetur, se non omnes corporum sectiones ea, qua solent anatomici, diligentia instituere potuisse.

§. VI.

Conclusiones ex praedictis.

Sed quorsum haec omnia? scilicet ut demonstrem:

I. Adese vel acervulum extra conarium, vel granula intra illud, in iuuenibus iam a decimo quarto vitae anno. *n*)

II. Adese in feminis et viris adultis. *o*)

III. In senibus et vetulis. *p*)

IV.

n) Observatione nostra II. III. IX. XVI. XX. XXIII. XXXI. XXXV. Observatione Gredingii 2. 10. 12. In cadavere iuuenili Bartholom. Kruger anatom. curiosa p. 38. In virgine sedecim annorum B. B. Petermann. Obs. med. Dec. 1. Obs. 1. In virgine 20 annorum delineavit apud Manget Theatr. anat. Lib. 4. Cap. 2. p. 309. In puella 20 annorum Günz. 1. c. p. 13.

o) Observationibus plerisque, verbi causa; ex nostris I. VIII. X. XI. XII. XV. XVII. XVIII. XIX. XXI. XXII. XXIII. XXXII. Ex Gredingii obs. 4. 7. 8. 9. 13. 14. 15. aliisque permultis aliorum auctorum.

p) Obs. III. V. VI. XIII. XIV. XXV. XXVI. XXX. XXXIV. apud Gredingium Obs. 1. 5.

IV. Adesce in omnibus fere Europae regionibus Anglia, q) Hollandia, r) Gallia, s) Helvetia, t) Italia, u) plurimis Germaniae regionibus x) Prusiae regno, y)

V.

q) Edm. King. Ph. Fr. n. 189 et ex illis act. erud. Lipf. ann. 1688 p. 234. Pringle teste Hallero de hum. corp. fabr. T. 8 p. 108. Watson accoant of a gouty body diffeeted. vide Medical communications Vol. 1. ita enim intelligo verba The glandula pinealis changed into a chalky malter.

r) De le Boe Sylvius secundum varios auctores v. c. Diemerbroeckium Anat. L. 3. c. 6. p. 313. Quina apud Ruyfchium Thesauro anat. V. N. 63. figuras, ex quibus saltim magnitudo lapillorum dicitur, addidit Tab. 2. fig 5. Rega. de Graaf de succo pancreatico Cap. 7. Opp. omn. edit. L. B. 1677. p. 587. Stalpartus van der Wiel in obseru. notissimis confer. Cock a Kerkwick Disf. anat. Ant. Nuck. Adenograph. aliisque.

s) Iam Rega de Graaf l. c. p. 587 annotauit frequentius in Gallia quam Hollandia occurrere lapillos glandulae pinealis Vieussens Neurographia Lib. 1. Cap. XI. Winslow compendio usitatisimo Confer. Lorry Samml. für praktische Merzte 6 Band. In primis autem Lieutaud Esfays anatomiques versf. germ. Tom. 2. p. 43. item in precis de la medicine praotique.

t) Wepfer de cicuta aquatica p. 116.

u) Martinetti l. c. Santorini obsf. anat. Morgagni l. c.

x)

V. Quinimo et in Afris. z)

VI. Adesse in hominibus ad vltimum vsque vitae halitum mente sanis; quod quidem certe noui. aa)

VII.

x) Verbi causa Casfellis, Goettingae, Moguntiae ipse obseruauit, Berolini Meckel sen. Mem. de l'Acad. de sciences de Berlin 1756. et ill. Walter in colloquio mecum habito, Lipsiae, Gunzius l. c. in Saxonia Greding l. c. Ienae, Cl. Loder in litteris ad me datis.

y) Cl. Metzger Physiologia §. 373 in editione secunda.

z) Obser. nostra XVI et XX.

aa) Sic ipse in duobus violenta morte extinctis Obs. II. et IV. et inprimis puero egregio Obs. III. Sic Wepferus de Cicuta aquatica p. 116. in infanticida. Brunner in capite plexo de glandula pituitaria Cap. 3. Rega de Graaf in violenta morte extinctis, de succo pancreatico Cap. 7. Opp. omn. L. B. 1677. p. 587. Barbeckius in infanticida apud Herfeltum in Philoso. homin. Cap. 16. §. 386. Ill. Schmucker in milite paucos post dies vulnere capitis mortuo. Chirurgische Wahrnehm. Band I p. 119. (non vt Hallerus citat 109.) In homine ingenioso Nuck, Bene etiam annotauit iam Diemerbroeckius p. 313. "*nusquam obseruatum legi, illis hominibus, in quorum cadaueribus tales calculi in hac glandula reperti sunt, in vita quidquam incommodi citra animales actiones contigisse.*" Nouies in non stultis vitia glandulae pinealis vidit Morgagnius Vir summus de Sed. et causis morb.

Epist.

VII. Adesse saepe etiam corpore sanis. *bb)*

VIII. Hinc non mirum, etiam in omnibus mente alienatis reperta fuisse granula circa conarion a GÜNZIO, GREDINGIO, aliisque; quoniam perpetuo adesse vidimus.

IX. In casibus, in quibus non inueniunt lapillos conarii, valde suspicor nihilofecius reuera adfuisse, sed vel incuria anatomici, vel ob habitum cerebri flacceidiorum non repertos fuisse; experientia enim edoctus noui, quanta saepe adhibenda sit cura et diligentia, ne cum plexu choroideo auferantur lapilli, vel alio quouis modo euanescant. Recte hinc annotauit vir in dissectione capitis diligentissimus GREDING (p. 179 et pluries) in hydrocephalicis ob aquas ventriculorum prorumpentes saepe nonnisi difficillime reperiri posse glandulam pinealem, si autem tantus vir in cerebro *ne quidem glandulam pinealem* sine difficultate reperire potuit, profecto non mirandum, alios anatomicos in
cepha-

Epist. 61. Art. 3. saepe cum viribus animi integris reperiri, eo etiam redit sententia Lieutaud, Meckelii, Walteri.

bb) Confer Observationes Wepferi, Brunneri, Barbeckii, nota antecedente citatas.

cephalotomia parum exercitatos latuisse nonnunquam, cum vel studio in hanc rem inquirerent, aceruulum vtpote magnitudine multo glandula pineali minorem. Ipse etiam Cl. GREDINGIVS, cui in his rebus fidem summam habemus, eodem loco (vt iam supra indicauimus) fatetur, se non omnes sectiones ea, qua solent anatomici, diligentia instituere potuisse.

Eo magis mihi monendi videntur anatomici, ne, si ad quaestionem hanc dirimendam accedant, obiter rem inquirant. Cerebrum enim, quantumlibet recentissimum, non putredine flaccidum, et id quidem summa cura perquirendum; saepe maximam cerebri partem ad vsque thalamos neruorum opticorum frustillatim abstuli, vt ad glandulam pinealem sine ipsius lacione accederem, saepe prius commissuram cerebri maximam corpus callosum alias dictam remoui, saepe ventriculos omnes aperui et aquaeductum praescidi, vt latex ventriculorum efflueret; semper autem procesum falciformem durae membranae, quocum cohaeret conarion, non negliger separaui, verbo, pro re nata varias encheireses adhibui, facillime enim aceruulus, vel aqua ventriculorum abluitur, vel plexu choroideo inuolutus perditur. Callide iam DIEMERBROEKIVS L. 3. c. 6 monuit «facile cum
plexu

plexu choroideo aucti glandulam pinealem pari modo et WINSLOW annotavit dexteritatem adhibendam esse, ne cum plexu choroideo auferatur glandula pinealis. Si ergo tanta cura glandula pinealis ipsa seruanda, sponte patet, longe maiori cura ad detegendum acervulum opus esse.

X. Mirum profecto esfet, nisi secundum naturam acervulus adesfet, me perpetuo in 36 cadaueribus, nullo excepto, illum inuenire potuisse.

XI. Nullo alio loco hucusque in encephalo fimiles lapillos inueni.

XII. Differunt autem quoad habitum externum lapilli glandulae pinealis ab ossificationibus, quibuscunque concretionibus, et caeteris calculis in corpore humano reperiendis, adeo ut facile natura sua dignosci queant.

§. VII.

Quomodo acervulus ab ossibus dignoscatur.

Acervulum autem et lapillos humidos saepius microscopio lustrando vidi, constructos massa figuram irregularem gerente, asperula et quasi saxea, ubi autem ficci facti sunt, flavo

uedo et pelluciditas ipsorum evanescebat, et in albedinem opacam abibat, post immersionem in aqua autem fluedo et pelluciditas redibant. In aquam immisi velociter fundum petunt. Duritiem insigniorem cum quadam fragilitate possident. —SEHRADER Disf. de duobus osficulis in cerebro humano repertis Argent. 1687 quæst. 3. p. 17 substantiam horum lapillorum osseam declaravit, sed iure contra illum MORGAGNIUS de Sed. et Caus. morb. Epist. V. art. 12 monet « inter digitos compressa hæc corpuscula in asperulas quasi arenulas sæpius abisse, esseque friabilia, quod discrimen ad calculos ab ossibus internoscendos primo loco affert SCHEID « hinc ab aliis iam non inepte *granula*, *arena*, vel *lapilli*, vel *fabulum* nominabantur.

Nihilofecius magnam cum ossibus affinitatem habere lapillos vel nidor prodit, quem edunt igni expositi, ut etiam observavit summus Morgagnius l. c. Epist. 9. art. 17.

§. VIII.

Aceruuli analysi chemica, quam instituit

CL. MOLITOR.

Benevolentiae amicissimi Collegae Profefs. MOLITOR debeo, quam hic trado, analysin chemicam.

Diffi-

„Difficillime foluuntur lapilli ab acido
 „dilutiori vitrioli, nitri et falis.

„ Acidum nitri reliquis velocius in illos
 „ agit, euoluuntur tunc bullulae rubrae, et
 „ residuum lapillorum paulatim in colorem
 „ rubrum immutatum acido innatat. Hic
 „ color rufus nil aliud nifi aer nitrosus vide-
 „ tur, eius origo facile explicanda.

„ Acidum falis lentissime in illos agit, at
 „ minutissima granula adeo intumescebant, vt
 „ iam maxima in reliquo aceruulo volumine
 „ longe superarent. Memoratu dignum vide-
 „ tur, quod licet volumine tantopere cre-
 „ fcerent, granula nihilofecius in fundo vafis
 „ remanerent.

„ Omne autem, quod terreum inerat la-
 „ pillis, reuera folutum fuisse ab acidis hisce,
 „ demonstratur praecipitatione per fal alkali
 „ facta, adeo vt praecipitatum rite exsicca-
 „ tum, pondere dimidiam lapillorum partem
 „ aequaret.

„ Pars lapillorum in balneo arenae fen-
 „ fim fenfimque aucto igni deftillatorio ad
 „ vsque excandefcentiam expofita, prin-
 „ cipio guttulae phlegmatis odore animali
 „ praediti quaedam ftillabant, has exciebat
 „ nidor volatilis alcalinus, donec in collo

“ retortae guttulae olei empyreumatici pro-
 “ dirent.

“ Iam post exemptionem colorem fusco
 “ atrum induerant, nil enim ulterius in illos
 “ ignis efficere poterat.

“ Tum igni fusorio exponebantur, vsque
 “ dum ad albedinem calcinati essent. Dimi-
 “ diam iam ponderis partem amiserant, et
 “ illico tunc ab acido nitri dilutiori cum ef-
 “ feruescentia soluebantur.

“ Haec terra per acida examinata cal-
 “ ccaria videbatur.

“ An etiam vt terra osium (Knochenerde)
 “ acido phosphoreo praedita sit, ob parvam
 “ quantitatem determinari vix poterat.”

§. IX.

Circa conarion et acervulum adhuc perquirenda.

Iam mihi et aliis perquirenda relinquo,

I. Quomodo in embryonibus sese gerat
 ista glandula?

II. Quonam vitae anno primum appa-
 reant lapilli, num iam anno 12 vel 13 repe-
 riantur in nostris regionibus, an ferius? an

matu-

maturius? mihi ipsi huc vsque occasio, quod doleo, oblata non erat, eius aetatis corpora hoc consilio fecandi.

III. Cur hoc loco cerebri inprimis inueniantur, non alibi, v. c. in ventriculis, certe si alio loco cerebri concretiones inueniuntur, alia, vt videtur, substantia construuntur; generationis calculorum vesicae felleae et urinariae ratio quaedam plausibilis cogitari potest.

IV. An verosimilis MORGAGNI de Sed. et Caus. morb. Epist. 5 art. 12 coniectura, *Calculos esse, qui paulatim ex terreis materiae illius particulis, aqueis magis magisque absumentis, concreuerint?*

manibus illi ipse huc vespere occidit, quod
 Eodem, obitu non erat, eius etiam corpora
 hoc consilio fecerat.

III. Cur hoc loco cerebrum in minimis inven-
 iatur, non aliter, v. c. in ventriculis, cere-
 brum alio loco cerebri concretionibus invenitur,
 etiam, ut videtur, quibusdam concretionibus ge-
 nerationis calidiorum velis velis et vir-
 tute, ratio quaedam planissima cogitari
 potest.

IV. An verissima Morbosa de Sed.
 et Causa morbi. Ipsi autem in confectione
 Cerebri esse, qui potestatem ex se ipsis manibus
 etiam, potestatem, agere magis magisque aliam
 confectionem.

